

Katatár Kft. (1223 Budapest, Szabadkai u. 14. ☎: 30-3817-886)

**A taksonyi Kakukk-hegy és környéke
védetté nyilvánítását megalapozó
dokumentáció és kezelési terv**

TAKSONY NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA megbízásából készítette:

KATATÁR Kft. (1223 Budapest, Szabadkai u. 14. ☎: 30-3817-886)

Projektfelölös:

VIDÉKI Róbert
okl. biológus, botanikus

Korda Márton
okl. természetvédelmi mérnök

Budapest

(kézirat)

2010

A tanulmány készítőinek adatai

Doronicum Szolgáltató Kft.

Cím: 9794 Felsőcsatár, Petőfi S. u. 81

Adószám: 13001214-3-18

Cégjegyzékszám: Cg.18-09-105408

Tel: 70/3366-055

E-mail: rvideki@gmail.com

Katatár Könyvtári és Ügyviteli

Adatfeldolgozó Kft.

Cím: 1223 Budapest Szabadkai u. 14.

Adószám: 14063127-2-43

Tel: 30/3817-886

E-mail: korda.marton@gmail.com

Felelős tervező: Vidéki Róbert
okleveles biológus, botanikus

Felelős tervező: Korda Márton
okleveles természetvédelmi mérnök

Doronicum Kft.
9794 Felsőcsatár, Petőfi S. u. 81.
Adószám: 13001214-3-18
Bank: 72700260-10010574
Telefon: 94/ 351-482

Megbízó adatai

Taksony Nagyközség Önkormányzata

2335 Taksony, Fő út 85.

Tel.: (24) 520-777

Ez a jelentés a szerzői jogról szóló 1999.
évi LXXVI. törvény értelmében szerzői
jogvédelem alatt áll.

Tartalom

Tartalom	3
1. Általános információk	5
1.1. Összefoglaló adatok.....	5
1.2. A tervezett helyi jelentőségű természetvédelmi terület rendeltetése.....	5
1.3. A tervezett helyi jelentőségű természetvédelmi terület jogi helyzete	6
1.4. A tervezési terület elhelyezkedése, határai.....	6
1.5. Ingatlan-nyilvántartási adatok	6
1.6. A tervezési területre vonatkozó tervezési és egyéb előírások	9
2. Leírás	9
2.1. Környezeti jellemzők.....	9
2.1.1. Időjárási elemek.....	9
2.1.2. A terület klímája	10
2.1.3. Hidrológia.....	10
2.1.4. Földtan, felszínalaktan.....	11
2.1.5. Talajtan	12
2.1.6. A tervezési terület tájtörténete.....	12
2.2. Biológiai jellemzők	16
2.2.1. A tervezési terület biogeográfiai jellemzése, ökológiai folyamatai	16
2.2.2. Vegetáció.....	16
2.2.3. Flóra.....	19
2.2.4. Fauna	32
2.3. Gazdasági, társadalmi és kulturális jellemzők.....	44
2.3.1. Mezőgazdálkodás	44
2.3.2. Erdőgazdálkodás.....	44
2.3.3. Vadgazdálkodás.....	48
2.3.4. Halászat, horgászat	48
2.3.5. Ökoturizmus, üdülés és idegenforgalom, természetvédelmi oktatás és bemutatás.....	48
2.3.6. Ipar, bányászat.....	48
2.3.7. Kultúrtörténeti értékek.....	48
2.3.8. Táj-értékek	49
2.3.9. A tervezési terület legfontosabb természeti értékeinek meghatározása	49
3. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések, természetvédelmi stratégiák, kezelési előírások	51
3.1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések	51
3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása.....	51
3.1.2. Fajok védelme	52
3.1.3. Látogatás.....	52
3.1.4. Oktatás és bemutatás	52
3.1.5. Kutatás, vizsgálatok.....	52
3.1.6. Terület- és földhasználat.....	53
3.1.7. Táj- és kultúrtörténeti értékek.....	53
3.1.8. Természetvédelmi infrastruktúra.....	54
3.2. Kezelési feladatok.....	54
3.2.1. Természeti, táji értékek.....	54

3.2.2.	Mezőgazdálkodás	55
3.2.3.	Erdőgazdálkodás.....	57
3.2.4.	Vadgazdálkodás.....	59
3.2.5.	Vízgazdálkodást érintő kezelési előírások.....	59
3.2.6.	Közlekedést érintő kezelési előírások	60
3.2.7.	Építési tevékenységeket érintő kezelési előírások.....	60
3.2.8.	Turizmust érintő kezelési előírások (idegenforgalom, üdülés, ökoturizmus, bemutató, oktatás, rekreáció)	60
3.2.9.	Ipari és bányászati tevékenységeket érintő kezelési előírások	60
3.2.10.	Táji, kultúrtörténeti értékekkel kapcsolatos kezelési előírások.....	61
4.	Bibliográfia.....	62
5.	Mellékletek	63
6.	Képmellékletek.....	97

1. Általános információk

1.1. Összefoglaló adatok

- (a) A terület neve: Kakukk-hegy és környéke tervezett helyi jelentőségű természetvédelmi terület
- (b) Védett Természeti Terület Törzkönyve, törzkönyvi száma: -
- (c) A természetvédelmi területre vonatkozó védetté nyilvánító jogszabály száma: -
- (d) Taksony 015/2 hrsz. Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területnek jelölt (Ráckevei Dunaág SCI - HUDI20042 bővítése) (Forrás: 3. számú melléklet a 45/2006. (XII.8.) KvVM rendelet)
- (e) A terület kiterjedése: 241,137 hektár.
- (f) Megye: Pest.
- (g) Érintett település, külterület: Taksony.
- (h) A terület középpontjának földrajzi koordinátái: É.sz. 47°17'50.49", K.h. 19°6'39.13".
- (i) Tengerszint feletti magassága: min.: 97; max.: 114 m.
- (j) A természetvédelmi területet fedő 1:100 000 méretarányú térképszelvény száma: EOVS 1:10.000: 55-213, 55-214, 55-231, 55-232.
- (k) Illetékes természetvédelmi hatóság: Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség KTVF (Budapest).
- (l) A jogszabályban kijelölt természetvédelmi kezelő megnevezése: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (továbbiakban DINPIg.).

1.2. A tervezett helyi jelentőségű természetvédelmi terület rendeltetése

Védje, és hosszú távon őrizze meg:

- a bennszülött homoki életközösség maradványait.

Szolgálja:

- a természeti értékek bemutatásával a környezet- és természetvédelmi oktatást, közművelődést, szemléletformálást;
- a természeti értékek megismerésére irányuló turizmust és idegenforgalmat.

1.3. A tervezett helyi jelentőségű természetvédelmi terület jogi helyzete

A tervezési terület Taksony Nagyközség külterületére esik. A terület É-ÉK-i része a Nemzeti Ökológiai Hálózat magterületeként van nyilvántartva. (5., 6., 7. melléklet)

1.4. A tervezési terület elhelyezkedése, határai

A tervezési terület Magyarország természeti tájainak rendszertani felosztásában a „Dunamenti-síkság” középtáj térségén belül a „Csepeli-sík” kistáj területén helyezkedik el.

Pest megye dél-nyugati részén, Taksony, Alsónémedi és Dunavarsány települések között, nagyjából azonos távolságra található. (1. melléklet) A tervezési terület kiterjedése: 241,137 hektár.

A tervezési terület a legközelebbi nagyvárostól, Budapest határától 5 km-re D-re, természetföldrajzi szempontból a Duna-Tisza közének északi részén található.

A tervezési terület Taksony település külterületén fekszik. Északon a terület határa egy erdőművelési ágú terület, észak-keleten a Duna-Tisza-csatorna és egy burkolatlan közút, dél-keleten szántó és egy kavicsbánya, délen állattartó telep, nyugaton pedig különböző mezőgazdasági hasznosítás alatt álló területek határolják.

A tervezési terület több irányból is megközelíthető. Legkönnyebben 51. sz. főútról letérve a Duna-Tisza-csatorna mentén földúton vagy a Bugyira vezető műútról érhető el a terület.

1.5. Ingatlan-nyilvántartási adatok

A földek 100 %-a, 241,137 ha a Magyar Állam tulajdonában van. (1. táblázat) (2., 3., 4. melléklet)

Település	Hrsz.	Kiterjedés (ha)	Művelési ág	Kezelő
Taksony	015/2d	1,3146	erdő	H.M. Budapesti Erdőgazdaság ZRt.
Taksony	015/2f	1,4965	erdő	H.M. Budapesti Erdőgazdaság ZRt.
Taksony	015/2g	30,0962	gyep, legelő	H.M. Budapesti Erdőgazdaság ZRt.

Taksony	015/2h	38,8853	erdő	H.M. Budapesti Erdőgazdaság ZRt.
Taksony	015/2j	0,7849	gyep, legelő	H.M. Budapesti Erdőgazdaság ZRt.
Taksony	020/3	19,461	erdő	BM. Top Tűzvédelmi és Kiképző Intézet
Taksony	020/4	1,685	erdő	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	025/b	1,8219	szántó	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	025/a	14,2631	erdő	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	028/3a	12,9014	erdő	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	028/3b	0,7857	kivett (út)	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	028/3c	8,3678	erdő	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	028/3d	3,3395	szántó	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	028/5	3,9777	gyep, legelő	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	036/a	11,2401	erdő	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	036/b	1,3466	gyep, legelő	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	036/c	0,1789	kivett (út)	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	036/d	16,9725	erdő	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	036/f	0,7338	gyep, legelő	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei

				Erdészete
Taksony	053/a	13,7932	erdő	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	053/b	0,2719	gyep, legelő	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	053/c	1,2148	kivett (út)	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	053/d	32,5444	erdő	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	053/f	5,1238	erdő	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	053/g	7,6603	erdő	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	053/h	0,4263	gyep, legelő	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	053/j	10,4498	erdő	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete

A tervezési területen a vadászati jogok gyakorlására a 575110 kódszámú Kisdunai Aranyfácán Természetvédő Vadásztársaság haszonbérletek útján és a Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Földművelésügyi Igazgatóság Vadászati és Halászati Osztály engedélye alapján jogosult.

A földingatlanok tulajdonosait a Ptk.-ban foglalt jogok illetik meg.

Az utak saját használatúakként nyilvántartottak, ezért ezeken a közlekedést a tulajdonos korlátozhatja.

1.6. A tervezési területre vonatkozó tervezési és egyéb előírások

A tervezési területen vonatkozóan jogszabályban megjelölt előírás nincs.

A területre vonatkozó vadgazdálkodási terveket a Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Földművelésügyi Igazgatóság Vadászati és Halászati Osztály, az erdőterveket az Állami Erdészeti Igazgatóság készítette el.

Az érintett önkormányzat településrendezési tervei és helyi építési szabályzatai:

Taksony 2005-ben fogadta el a jelenleg érvényes településrendezési tervét (4/2005. (II. 16.).

Vízgazdálkodási szempontból a területre vonatkozó konkrét terveket és előírásokat az KDVKÖVIZIG (Közép-Duna-Völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság) tartja nyilván.

Kizárólag a tervezési területre vonatkozó környezetvédelmi konkrét előírások nem fogalmazódtak meg.

2. Leírás

2.1. Környezeti jellemzők

2.1.1. Időjárási elemek

A területen a Duna-Tisza köze tájkörzeti klímája érvényesül, amely mérsékelt szárazföldi éghajlatú. Sajátos vonásai az évi felhős napok/órák csekély, illetve az évi napfényes órák igen nagy száma, a hőmérséklet nagy napi és évi ingadozása, a viszonylagos szárazság és a nagyon alacsony légnedvesség-értékek.

-A napsütéses órák átlagos évi összege 2000-2050 óra;

-Évi középhőmérséklet: 10,2-10,3 °C;

-A leghidegebb hónap (jan.) évi középhőmérséklete: -1,5- -2 °C;

-A legmelegebb hónap (júl.) évi középhőmérséklete: 21-22 °C;

-Évi csapadékösszeg: 530-550 mm, tenyészidőszakban 300-320 mm;

-A levegő átlagos páratartalma: 71-74 %;

-Uralkodó szélirány: ÉNy.

2.1.2. A terület klímája

Az évi napsütés eléri a 2050 órát. A nyári összeg 820 óra, a téli összeg 200 óra körüli.

Az évi középhőmérséklet 10,2-10,3 °C, a tenyészidőszaké 17,2 °C. Évente 193 napon át, ápr. 9 és okt. 19 között a napi középhőmérséklet általában meghaladja a 10 °C-ot.

Ápr. 5 körül, a fagyok már általában megszűnnek, és 198-203. (D-en 205) nap után okt. 25-30 között jelentkeznek újra.

A legmelegebb nyári napok maximum hőmérsékleteinek sokévi átlaga 34,0-34,5 °C, a leghidegebb téli napok minimumainak átlaga -16,0 és -16,3 °C között alakul.

A csapadék évi összege 530-580 mm. A tenyészidőszakban kb. 300 - 320 mm eső hull. A hótakarós napok átlagos száma 30, az átlagos maximális hóvastagság 20 cm.

Az ariditási index 1,28-1,32.

Az uralkodó szélirány északnyugati, az átlagos sebesség 2,5-3,0 m/s.

A 80-as évek közepétől 1995 nyaráig beállt száraz periódus alatt az átlagosnál kevesebb csapadék hullott, 1996-1999 években átlagos és átlag feletti csapadék volt a jellemző, majd 2000-2002-ben igen csapadékszegény évek következtek – átlagosan évente 350 mm.

A klimatikus adottságok elsősorban a melegigényes, szárazságtűrő növényzetnek kedveznek, a térség klímazonális vegetációtípusai ilyen jellegűek.

2.1.3. Hidrológia

A vizsgált terület az éghajlati adottságok eredményeként száraz, aszályos. A kistájon a felszíni vizek ritka, gyakran mesterséges vízfolyáshálózatba rendeződnek, sekély vizűek. A talajvíz mélysége a domborzattól függ, de mint az egész Duna-Tisza közti hátságon itt is süllyedő tendenciát mutat. A tervezési terület ÉK-i határát az 1946-47-ben megépített Duna-Tisza-csatorna szakasza adja. A tervezési terület É-i és Ny-i határában a kavicsbányászat hatására több bányató keletkezett. Ezek szűkebb környezetükben további talajvízszint csökkenést idéznek elő. Ezen adottságok figyelembevételével kijelenthető, hogy a tervezési terület vízgazdálkodása csapadék- és talajvíz eredetű, az élőhelyek száradása, az aszály mértéke elsősorban az adott évek csapadékviszonyaitól függenek.

A felszín alatti víz szempontjából a 33/2000. (III.17.) korm. Rendelet 2/1. melléklete szerint Taksony az érzékeny kategóriába került besorolásra.

A 27/2006. (II.07) Korm. rendelet szerint Taksony nem tartozik a nitrát érzékeny területek közé.

2.1.4. Földtan, felszínalaktan

A kistájon a pannóniai üledékekre durvaszemcséjű, dunai eredetű üledék sor települt. Ez a 10-20 m vastag kavicsos réteg általában a felszín közelében helyezkedik el, melynek eredményeként az egész kistájon, így a tervezési terület közvetlen környezetében is, jellemző a kavicsbányászat. A felszín nagy részét holocén képződmények borítják. (1. ábra)

1. ábra. A terület 1:100 000-es földtani térképe
(FORRÁS: <http://193.225.4.50/website/fdt100/viewer.htm>)

Jelmagyarázat: x: vízfelület, f_Qh2al: folyóvízi aleurit, f_Qh2h: folyóvízi homok, l_Qh2mi: mészszip, b_Qh2to: tőzeg, f_Qh1: folyóvízi üledék, f_Qh1al: folyóvízi aleurit, f_Qh1h: folyóvízi homok, f_Qh1alh: folyóvízi aleuritos homok, l_Qhmi: mészszip, b_Qhto: tőzeg, e_Qhh: futóhomok, fe_Qp3-hh: fluvioeolikus homok, fe_Qp3h: fluvioeolikus homok, e_Qp3h: futóhomok, e_Qp3lh: löszös homok

A terület változatos felszínű alföldi síkvidék. A kistáj tszf-i magassága 95 és 168 m között változik, ezen belül a tervezési terület magassági értékei 97 és 114 m között változik. A tervezett helyi jelentőségű védett terület nevét adó Kakukk-hegy nevű homokbuckáknál a 114 m tengerszint feletti magasságot is eléri, a DK-i irányban ellaposodik. A kistáj jellemzően teraszokkal tagolt, melyek felszíne D-felé, ill. a Duna felé lejt. A kistáj felszínét elsősorban folyóvízi eróziós és akkumulációs hatások alakították ki. A felszín átlagosan 4-10 m-rel helyezkedik el a Duna 0 szintje felett. A kistáj K-i peremén, így a tervezési területen is jellemző a homokbuckák megjelenése, mely a növényzeti borítottság mértékétől függően futóhomokként is viselkedhet.

2.1.5. Talajtan

Az tervezési területen a talajtakaró kialakulása szempontjából a felszíni és a felszín alatti vizeknek, a talajképző közetnek és a domborzati viszonyok alakulásának van meghatározó szerepe. Talajtani szempontból a kistáj – ahol a tervezési terület is található – igen változatos. Legnagyobb hányadban a réti öntés és a lápos réti talajokat találjuk. A kistáj több területén előforduló szikes talajok a tervezési területről teljesen hiányoznak. A tervezési területre elsősorban a homoktalajok jellemzőek. A területen kis kiterjedésben futóhomok (általában másodlagosan kialakulva), nagyobb részarányal humuszos homok talajok fordulnak elő.

A talajok nem szennyezettek.

A terület alapvetően gyenge termőképességű talajokkal rendelkezik.

2.1.6. A tervezési terület tájtörténete

A tájhasználat több mint kétszáz év alatt bekövetkezett változásait a különböző korokban készített katonai térképek, (I. Katonai Felmérés, 1783 körül; III. Katonai Felmérés; 1883), leírások és recens megfigyelések alapján foglalhatjuk össze.

18. század második fele

Az I. katonai felmérés idején (1783-84) készült szelvények (2. ábra) (méretarány 1:28.800) viszonylag részletgazdagok. A településtől délkeleti irányban fekvő terület növényzeti képe elég egyhangú, fátlan képet mutat. A dombok egy részén, főként a település közvetlen környezetében szőlő volt. Távolabb szántó és gyepek művelési ágú

terület váltogatta egymást. A Kakukk-hegy helyén a térképi ábrázolás alapján szántó volt. A ma is használatos utak közül több már akkor is létezett, a Kakukk-hegy irányába is vezetett egy út.

✿ A térkép névanyaga nagyon szegényes, gyakorlatilag a település néven kívül más földrajzi név nem szerepel a térképen.

2. ábra. A tervezési terület az I. Katonai Felmérés idején (1783-84)

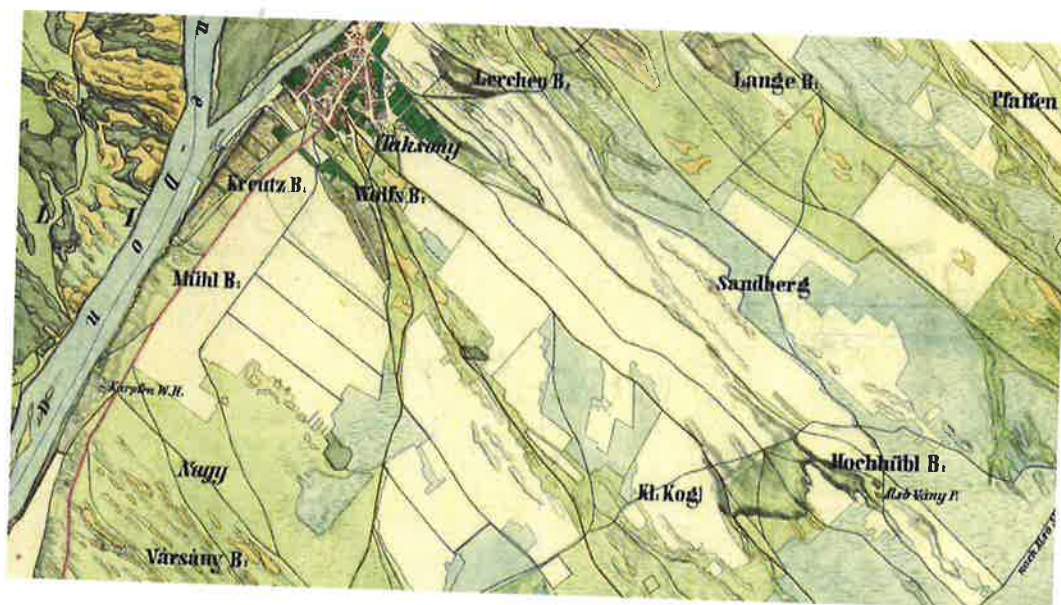
19. század első fele

A II. katonai felmérés (3. ábra) már modernebb térképezési technikákkal készült. Az ábrázolás ún. „Cassini” féle vetületben (négyzetes hengervetület) történt, amelynek geodéziai alapját többszintű háromszögelési hálózat képezte. A térképezés felvételi méretaránya 1:28 800. A geodéziai megbízhatósága jobb, névanyaga, út és vízrajza, a felszínborítás elkülönítése pontosabb és bővebb, mint az előző felvételé.

A tájhasználat lényegesen nem változott, eltűntek a szőlők. A térkép részletgazdagságának köszönhetően nedves és száraz gyepek, valamint a szántó jól elkülönülnek. Erdő csak egy jelentéktelen kiterjedésben található a tervezéstől távol eső területen. A Kakukk-hegy vonulatáig a terület szántó, csak a magasabb térszínekre van gyeppel jelölve. Érdekes, hogy a Kakukk-hegy legmagasabb pontja már jelölve van és

attól délkeleti irányban két épület is található az utak találkozásánál (Ennek nyomait érdemes lenne kutatni).

A térkép névanyaga már gazdagabb, a Hochhübl B. néven ismert pont jelöli a Kakukk-hegyet.

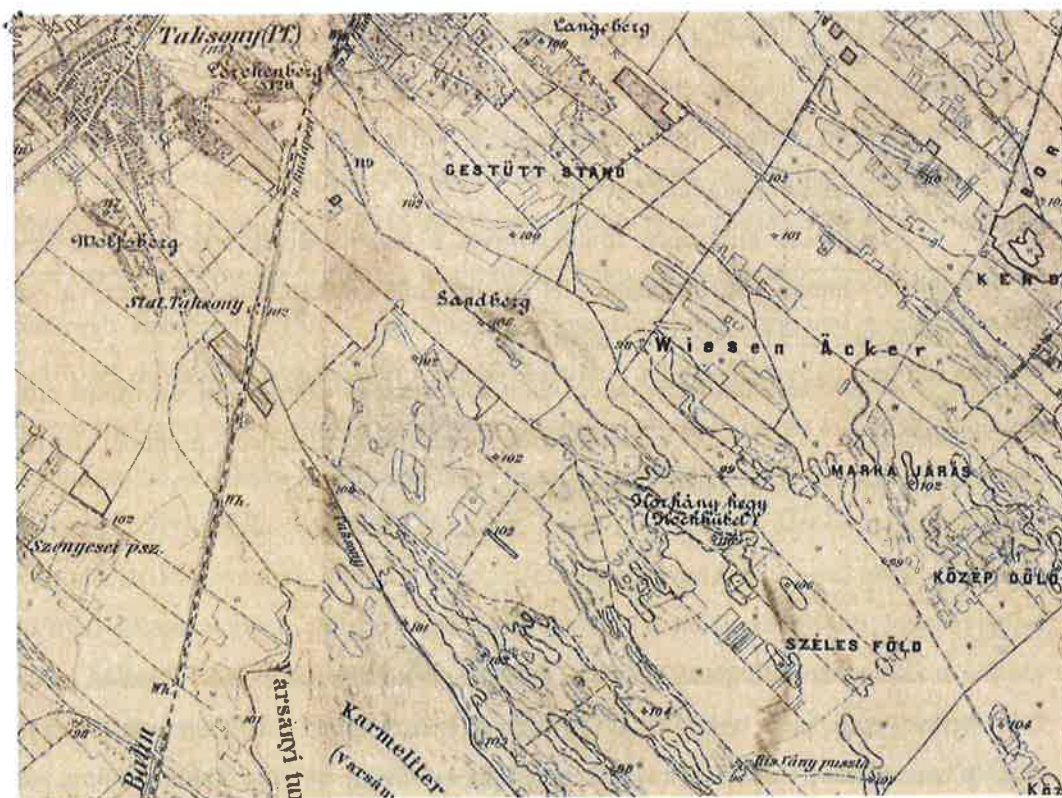
3. ábra. A tervezési terület a II. Katonai Felmérés idején

19. század második fele

Az 1883-84-ben készült III. katonai felmérés (4. ábra) már modernebb térképezési technikákkal készült, már sokkal pontosabbak és jobban összevethetők a 20. század második felének térképeivel. A felmérés 1:25 000-es méretarányban készült. A domborzatábrázolásnál már több magassági adatot pontosan feltüntetnek. A térkép már sokkal részletgazdagabb, sokkal több folt különül el. A területen továbbra is legelők és kaszálók váltakoznak kisebb-nagyobb kiterjedésű szántókkal. Erdőnek és erdősítésnek továbbra sincs nyoma, csak csekély kiterjedésben a tervezési területtől távolabb. A Kakukk-hegyre és környékére is legelő van jelölve csordakúttal. A korábbi térképen jelölt ház azonban eltűnt.

A térkép névanyaga az előbbinél is gazdagabb. Itt tűnik fel a Kakukk-hegynek ma is ismert Korhány hegy elnevezése (Hochhübel) aláírással, amely a korábbi német elnevezésre utal. A Baski Imre Kun névtára (2007) szerint a „korhány” kun eredetű szó és

sírdombot, kunhalmot jelent. Régészeti szempontból is érdekes lehet a terület a korábbi elnevezés alapján.

4. ábra. A tervezési terület a III. Katonai Felmérés idején

2.2. Biológiai jellemzők

2.2.1. A tervezési terület biogeográfiai jellemzése, ökológiai folyamatai

A tervezési terület fás növényzetét alapvetően a csekély fatermő képességű, zömében nem őshonos fafajösszetételű, ligetes állományképet mutató erdők határozzák meg. A kiligetesedett fátlan foltok növényzete a bolygatás ellenére az egykori erdőssztyepp vegetáció értékes maradványait őrzi.

Megőrzése különösen fontos, mivel a tágabb térség természeti területeit egyre nagyobb mértékben szabdalja fel a növekvő intenzitású erdősítés, a szántóföldi gazdálkodás és a terjeszkedő települések.

A tervezési terület jelenlegi élőhelyei részben antropogén hatásokra érték el mai állapotukat. Az egyes élőhelytípusok diverzitása általában megfelel a természetes körülmények között jellemző diverzitásnak.

2.2.2. Vegetáció

A tervezési terület a Duna-Tisza közén, a 1.4. fejezetben leírt földrajzi határok között helyezkedik el, amely növényföldrajzi értelemben a Pannóniai flóratartomány (*Pannonicum*) Alföld flóraidéken (*Eupannonicum*) belül a Duna-vidékre (*Colocense*) esik.

A terület múltbeli növényzete a morfológiai jellegzetességek alapján két részre osztható fel. A magas, meredek buckákon eredetileg erdőssztyepp vegetáció uralkodott, a buckaközi laposokban üde láprétek, mocsárrétek voltak. A mai képerre a korábbi katonai tevékenység, majd a legelő- és az erdőgazdálkodás egyaránt erősen rányomta bélyegét. Jelentős mértékű és vissza nem fordítható változást a növényzetben és a táj arculatában a fenyő, akác és az egyéb nem őshonos fafajok telepítése, kivadulása okozott. Más homoki erdőterületeinkhez hasonlóan itt is az elmúlt időszakban mindenütt, kisebb-nagyobb kiterjedésben ültették az idegenhonos akácot, nemesnyárat, fenyőket és egyéb őshonos fafajokat (juharok, magas kőris stb.) (1. kép). Ezt néhol teljes talajelőkészítés előzte meg, amely nyomán a gyps szint eltűnt vagy, csak gyomos romjaiban maradt fenn, regenerációja még a közvetlenül határos jó állapotú részletekből is lassú, csekély mértékű lehet. Az

alkalmazott erdőgazdálkodási módszerek utat nyitnak az inváziós fa-, cserje és lágyszárú növényeknek.

A tervezési területen a legnagyobb értéket az egykori erdőssztyep szórványos mozaikban fennmaradt foltjai képviselik (2. táblázat, 2. kép). Ezek az élőhelyek jellemzően a telepített faállományok között megmaradt kisebb-nagyobb gyepfoltokban, illetve a kiritkult vagy eleve sikertelen telepítésekben kialakult ligetes területeken lelhetőek fel. Az ilyen élőhelyeken az állományalkotó fűfaj a pusztai csenkesz (*Festuca rupicola*) mellett a magyar csenkesz (*Festuca vaginata*), a homoki árvalányhaj (*Stipa borysthena*) és gyakori a kunkorgó árvalányhaj (*Stipa capillata*). Az intenzív legeltetésre utal a gyepekben a fenyérfű (*Bothriochloa ischaemum*) tömeges jelenléte. Jellemző a védett homoki kocsord (*Peucedanum arenarium*) gyakran nagy tömegű megjelenése. Ezekben a foltokban találjuk a védett homoki nőszirm (*Iris arenaria*), a homoki csüdfű (*Astragalus varius*), a homoki fátyolvirág (*Gypsophila arenaria*), a kései szegfű (*Dianthus serotinus*) valamint a fokozottan védett homoki kikerics (*Colchicum arenarium*) és a csikófark (*Ephedra distachya*) állományainak jelentős részét. Érdemes kiemelni az alföldi viszonylatban ritkának számító homoki baltacim (*Onobrychis arenaria*) szép állományait és a néhány kisebb foltban megjelenő buglyos törpezanót (*Chamaecytisus austriacus*), mely fajok ugyan csak az erdőssztyep egykori jelenlétét támasztják alá. Ezekről az élőhely fragmentumokról elmondható, hogy általában jó állapotúak, kismértékű bolygatottság csak azokon a részeken jelenik meg ahol a foltokat föld út érinti.

A tervezési területen kis kiterjedésű homoki sztyeprét foltok is fellelhetőek, melyek növényzete határozott rokon vonásokat mutat a középhegységi sztyepréjeinkkel (3. kép). Ezekre jellemző a védett a budai imola (*Centaurea sadleriana*) tömeges megjelenése és ilyen társulásban találjuk a homoki vértő (*Onosma arenaria*) legjelentősebb állományát is. Külön kihangsúlyozandó a szártalan csüdfű (*Astragalus excapus*) néhány töves, veszélyeztetett állománya.

A tervezési területen csak a cross pálya környékén maradtak fenn, illetve alakultak ki másodlagosan az egykor jellemző nyílt, mészkedvelő homokpusztagyep (*Festucetum vaginatae*). A társulás ezen a területen homokbuckákon és közvetlen környezetükben figyelhető meg, melyeken a motorsport hatására helyenként erős degradálódásnak és

gyomosodásnak indultak (4. kép) A társulás domináns fűféléje a magyar csenkesz, (*Festuca vaginata*). Ugyancsak nagy területeket borít be a homoki árvalányhaj (*Stipa borysthena*) és gyakori a kunkorgó árvalányhaj (*Stipa capillata*) is. Fontos kihangsúlyozni, hogy az említett nyílt gyepekben szép állománya figyelhető meg a fokozottan védett csikófarknak (*Ephedra distachya*) és a védett fényes poloskamagnak (*Corispermum nitidum*). A nyílt gyepekben mindenfelé megtalálható a báránypirosító (*Alkanna tinctoria*).

Érdemes külön kiemelni a déli erdőterületeket, ahol a telepített tölgyes állományban beékelődött foltként jelenik meg egy kiszáradó kékperjés láprét (5. kép). A szóban forgó terület viszonylag kis kiterjedésű és a nyárvégi felvételezés során teljesen száraz volt. Ennek ellenére mint a terület igen ritka élőhely típusa kifejezetten értékes. Fajkészletében még hordozza jellemző állományalkotó kékperjét (*Molinia caerulea*). A szürke aszat (*Cirsium canum*) és a őszi vérfű (*Sanguisorba officinalis*) néhány töves állománya is az egykor jóval nedvesebb viszonyokra utal.

A tervezési területen több, különböző mértékben degradálódott gyepfolt is megfigyelhető (6. kép). Ezek a korábbi használatoktól függően kisebb-nagyobb mértékben gyomosodtak el. A korábbi birkalegelő területén a betyárkóró (*Conyza canadensis*) tömeges elszaporodása jelentkezett, de emellett a nyíltabb foltokban a báránypirosító (*Alkanna tinctoria*) és a fényes poloskamag (*Corispermum nitidum*) gyakran nagy egyedszámban jelenik meg. Az erősebben degradált területeken gyakran a selyemkóró (*Asclepias syriaca*) és az átoktüske (*Cenchrus incertus*) jelenik meg nagyobb tömegben.

A „Taksonyi Kakukk-hegy és környéke” tervezett helyi jelentőségű természetvédelmi területen a védelmet igénylő tisztások és védett növény sűrűsödési foltok helyrajzi szám és erdészeti üzemterv alrészlet azonosító szerinti felsorolása (2. táblázat)

Település	Hrsz.	Erdőrészlet	Művelési ág	Kezelő
Taksony	015/2g	41/TI2, 41/F	gyep, legelő	H.M. Budapesti Erdőgazdaság Rt.
Taksony	015/2h	3/TI2, 45/TI1, 42/B	erdő	H.M. Budapesti Erdőgazdaság Rt.
Taksony	020/3	45/TI, 45/B	erdő	BM. Top Tűzvédelmi és Kiképző Intézet
Taksony	025/a	TI/1, TI/2	erdő	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete
Taksony	053/d	4/C	erdő	Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete

2.2.3. Flóra

Korábbi kutatási eredmények

A tervezési területre vonatkozóan az alacsonyabb rendű fajok közül VASAS – SZIRÁKI (2009) kutatási jelentése a gombafajokról ad tájékoztatást. Ennek alapján a terület mikológiai szempontból is érdekes. Kiemelendő a hazánkban védett és veszélyeztetett lemezes pöfeteg (*Endoptychum agaricoides*) előfordulása. Szintén jelentős állományait találták a Kakukk-hegyen az ugyancsak veszélyeztetett gyepi likacsos gombának (*Polyporus rhizophilus*), ugyancsak erről a termőhelyről jelezték a vöröskönyves akácperszke (*Floccularia rickenii*) nagyszámú előfordulását.

A terület magasabbrendű flórája is – az irodalmi és herbáriumi adatok tanúsága szerint – a múlt század végéig csak kevéssé volt ismert. Néhány alkalmi megfigyelésből származó florisztikai adat utal arra, hogy a terület ismert volt a botanikusok körében. Kitaibel Páltól származnak az első adatok (1800 in Gombocz (1945).

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság teljes illetékességi területének flóráját ismertető, archív adatokat feldolgozó flóramű („The flora of the Kiskunság National Park”

1993) több száz florisztikai adatot tartalmaz a tervezési területről. (BP: MTTM Növénytár Herbárium).

Később a KNPIg botanikai felügyelőjeként szórvány adatokkal bővíti a terület flórájának ismeretét.

A terület jelenkori növényzetét Vidéki Róbert, Korda Márton és Szalai Zsolt mérte fel 2009. szeptemberében. A kezelési tervet megalapozó tanulmányban elkészítette a terület növényzetének részletes jellemzését az „Élőhelyismereti útmutató 2.0” (Eiu.) kategóriarendszerében, a zavartabb élőhelytípusoké a „módosított Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer, mÁ-NÉR” kategóriarendszerében történt. A tanulmányban a szerzők megadták a felmérés során előkerült védett növényfajok listáját és gyakoriságát, valamint elkészítették az mÁ-NÉR alapú élőhelytérképét (8., 9. melléklet)

Fokozottan védett növényfajok

***Ephedra distachya* L. – Közönséges csikófark (EPHEDRACEAE) (12. melléklet, 7. kép)**

A Magyarországon mindenütt ritka növény legjelentősebb állományai a Duna-Tisza közti nyílt ill. záródó homoki gyepekben élnek. A vizsgált területen több ponton igen jelentős állományai kerültek elő. Kizárólag a jó állapotú homoki gyepekben él, gyakran az erős bolygatottság miatt (pl. cross motorozás) csak néhány m²-es maradvány foltokon. A területen megközelítőleg 2000-3000 példány él.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: potenciálisan veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: fokozottan védett

Természetvédelmi érték: 100 000 Ft

Helyi jelentőség: nagy

A terület állományának országos jelentősége: közepes

***Colchicum arenarium* WALDST. et KIT. – Homoki kikerics (COLCHICACEAE)**

(12. melléklet, 8. kép)

Homoki gyepek, homokpuszták és nyílt homoki tölgyesek szubendemikus növényfaja. Középhegységeinkben ritka, az Alföldön szórványosan jelenik meg, legjelentősebb állományai a Duna-Tisza közéről ismertek. **A növényfaj szerepel a Natura 2000 Közösségi jelentőségű növényfajok listáján!** A tervezési területen a záródott homoki gyepekben, illetve az ilyen élőhelyekre telepített akácosokban a 2009 szeptemberi terepbejárások alkalmával megközelítőleg 400-500 tő került elő. Azonban fontos megjegyezni, hogy a növény tömeges virágzásának a csapadékos ősz kedvez. Figyelembe véve a 2009-es év száraz nyárvégi időjárását joggal feltételezhető a növény nagyságrendekkel nagyobb, lappangó állományának jelenléte. A feltételezést a helyiek elmondásai is alátámasztják.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: potenciálisan veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: fokozottan védett

Természetvédelmi érték: 100 000 Ft

Helyi jelentőség: nagy

A terület állományának országos jelentősége: közepes

Védett növényfajok

Corispermum nitidum KIT. – *Fényes poloskamag* (CHENOPODIACEAE) (11. melléklet)

Nyílt homokgyepekben, gyakran bolygatott homokfelszíneken pionírként megjelenő faj. Hazánkban legjelentősebb állományai a Duna-Tisza közti homokvidékeken élnek. A vizsgált területen a nyílt homoki gyepekben mindenütt megtalálható. A területen megközelítőleg 1000-1500 fő él.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: nem veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Helyi jelentőség: közepes

A terület állományának országos jelentősége: alacsony

Gypsophila arenaria WALDST. et KIT. – *Homoki fátyolvirág* (CARYOPHYLLACEAE) (13. melléklet)

Elsősorban homokpuszták, kisebb jelentőségben mészkő és dolomitsziklagyepek növénye. A Duna-Tisza közén gyakori, egyébként az ország más területein ritka faj. A vizsgált területen igen jelentős, tízezres nagyságrendű állománya él. Az állomány nagy mérete miatt az egész populációt veszélyeztető tényezőre nem derült fény. Lokális veszélyforrásként a cross pálya erős degradációs hatása említhető.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: nem veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: védett

Természetvédelmi érték: 5000 Ft

Helyi jelentőség: közepes

A terület állományának országos jelentősége: alacsony

Dianthus serotinus WALDST. et KIT. – *Kései szegfű* (CARYOPHYLLACEAE) (13. melléklet)

Elsősorban homokpuszták, kisebb jelentőségben mészkő és dolomitsziklagyepek növénye. A Duna-Tisza közén gyakori, egyébként az ország más területein ritka faj. A vizsgált területen igen jelentős, tízezres nagyságrendű állománya él. Az állomány nagy mérete miatt az egész populációt veszélyeztető tényezőre nem derült fény. Lokális veszélyforrásként a cross pálya erős degradációs hatása említhető.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: potenciálisan veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Helyi jelentőség: közepes

A terület állományának országos jelentősége: alacsony

Agrostemma githago L. – Vetési konkoly (CARYOPHYLLACEAE) (14. melléklet, 9. kép)

Kalászos vetések országosan visszaszorult gyomnövénye. Az ország egész területén ritka. A legjelentősebb állományai a Duna-Tisza közén élnek. A vizsgált területen egy elgyomosodó gabonavetésben 70-100 töves állománya került elő. A faj állományát a vegyszeres gyomirtás veszélyeztetheti, de az idei tapasztalatok szerint ez a vizsgált területen nem jellemző.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: potenciálisan veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Helyi jelentőség: közepes

A terület állományának országos jelentősége: közepes

Sedum urvillei DC. subsp. hillebrandtii (FENZL) D.A. WEBB. – Homoki varjúháj (CRASSULACEAE) (10. melléklet)

Homoki gyepek és homoki sztyeprétek pannon szubendemizmusa. Középhegységeinkben ritka, a Duna-Tisza közén gyakori faj. A tervezési területen ritka, egy ponton néhány m²-es foltja él.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: nem veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Helyi jelentőség: alacsony

A terület állományának országos jelentősége: alacsony

Astragalus varius S. G. GMEL. – *Homoki csüdfű* (FABACEAE) (12. melléklet)

Nyílt ill. záródó homoki gyepék országosan ritka növényfaja. Magyarországon biztos állományai csak a Duna-Tisza közén élnek. A növényre jellemző a kis egyedszámban való megjelenés, így a vizsgált területen észlelt mintegy 150-200 tő igen jelentős állománynak minősül.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: potenciálisan veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: védett

Természetvédelmi érték: 5000 Ft

Helyi jelentőség: nagy

A terület állományának országos jelentősége: közepes

Astragalus asper WULFEN – *Érdes csüdfű* (FABACEAE) (12. melléklet)

Homokon és löszön kialakult sztyeprétek jellemző faja. Az Alföldön elsősorban a Mezőföldön és a Duna-Tisza közén jelenik meg szórványosan. A vizsgált területen kis egyedszámban, mintegy 50-70 tő él.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: potenciálisan veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: védett

Természetvédelmi érték: 5000 Ft

Helyi jelentőség: közepes

A terület állományának országos jelentősége: alacsony

Astragalus exscapus L. – *Szártalan csüdfű* (FABACEAE) (11. melléklet, 10. kép)

Homoki és löszgyepék országosan ritka növényfaja. A tervezési területen mindösszesen egy állománya került elő a cross pályától DK-re, mely összesen 8 egyedet számlál. A növény kis egyedszámú populációja rendkívül sérülékennyé teszi a faj helyi állományát.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: potenciálisan veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: védett

Természetvédelmi érték: 5000 Ft

Helyi jelentőség: nagy

A terület állományának országos jelentősége: alacsony

Peucedanum arenarium WALDST. et KIT. – *Homoki kocsord* (APIACEAE) (11. melléklet)

Homokpuszták és homoki tölgyesek jellemző erdőssztyep faja. Az Alföld homokterületein szórványos, egyébként országosan ritka faj. A vizsgált területen igen jelentős közel 2000 töves állománya él. Az állomány több kisebb és egy nagy kiterjedésű foltból áll. A kisebb foltok kivétel nélkül erdőszegélyi, vagy erdőn belüli kiritkult foltokban találhatóak. Ezekben az esetekben a nyílt foltok beerdősülése, becserjésedése az állomány visszaszorulásával jár. A terület legjelentősebb, 1000-1500 töves állománya a cross pályától keletre 015/2g hrsz.-ú terület határában él. Az állomány széleit két taposott út is érinti melyek az út menti ill. az úton növekvő egyedek folyamatos károsodását, pusztulását okozzák.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: potenciálisan veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Helyi jelentőség: nagy

A terület állományának országos jelentősége: közepes

Onosma arenaria WALDST. et KIT. – *Homoki vértő* (BORAGINACEAE) (11. melléklet)

Homoki gyepek és sztyeprétek országosan ritka, a Duna-Tisza közének szórványos faja. A vizsgált területen a nyílt illetve záródó homoki gyepekben szórványosan mintegy 150-200 tövű él.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: potenciálisan veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: védett

Természetvédelmi érték: 5000 Ft

Helyi jelentőség: nagy

A terület állományának országos jelentősége: alacsony

Centaurea arenaria M. B. ex WILLD – *Homoki imola* (ASTERACEAE) (14. melléklet)

Az Alföld homoki élőhelyein, még a degradáltabb állapotú területeken is elterjedt gyakori faj. A vizsgált területen elsősorban a nyílt és a záródó homoki gyepekben fordul elő. A területen fellelhető mintegy több ezer töves állomány a Duna-Tisza közeli átlagnál kisebb, sérülékenyebb.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: nem veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Helyi jelentőség: közepes

A terület állományának országos jelentősége: alacsony

***Centaurea sadleriana* JANKA – *Sadler-imola* (ASTERACEAE) (14. melléklet)**

Hazánkban elsősorban a középhegységeinkben elterjedt szubendemikus faj. Az Alföldön szórványosan jelenik meg elsősorban a Duna-Tisza közén. A vizsgált területen bolygatott és jó állapotú homoki gyepekben, erdőszegélyekben egyaránt megtalálható. A degradáltság fokától függően ezres nagyságrendű állományok is előfordulnak. A vizsgált területen tízezres nagyságrendben él.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: nem veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Helyi jelentőség: közepes

A terület állományának országos jelentősége: alacsony

***Jurinea mollis* (L.) RCHB. – *Kisfészku hangyabogáncs* (ASTERACEAE) (10. melléklet)**

Hazánkban a középhegységeinkben elterjedt növényfaj. Kevés alföldi előfordulása elsősorban a Duna-Tisza közéről vált ismerté. A vizsgált területen a Kakukk-hegy mellett egy jó állapotú homoki gyeppen megközelítőleg 50 egyede él.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: potenciálisan veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Helyi jelentőség: nagy

A terület állományának országos jelentősége: alacsony

***Taraxacum serotinum* (WALDST. et KIT.) POIR. – *Kései pitypang* (ASTERACEAE)
(14. melléklet, 11 kép)**

Hazánkban elsősorban a Dunántúli-középhegységben elterjedt növényfaj. Az Alföldön kifejezetten ritka faj. A vizsgált területen a szeméttelép közelében egy telepített tölgyesben mintegy tíz töve él, illetve a tervezési terület határain kívül a szeméttelép melletti jobb állapotú gyeppen megközelítőleg 40 töves állománya tenyészik.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: potenciálisan veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Helyi jelentőség: nagy

A terület állományának országos jelentősége: alacsony

Iris arenaria WALDST. et KIT. – *Homoki nőszirom* (IRIDACEAE) (13. melléklet)

Jellemzően homoki gyepes és homoki tölgyesek, ritkábban sztyeprétek és sziklagyepes országosan ritka, endemikus faja. A növényfaj szerepel a Natura 2000 Közösségi jelentőségű növényfajok listáján. A területen igen jelentős, ezres nagyságrendű állománya él, jellemzően a kiritkult, ligetes erdőállományok alatt, illetve tisztásain. Veszélyeztető tényezőként ezen fényben gazdag gyepfoltok cserjésedése, záródása jelölhető meg.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: potenciálisan veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Helyi jelentőség: nagy

A terület állományának országos jelentősége: közepes

Allium sphaerocephalon L. – *Bunkós hagyma* (ALLIACEAE) (14. melléklet)

Homokpuszták és mészkedvelő sztyeprétek jellemző faja. Legjelentősebb állományai a Dunántúli-középhegységben élnek, az Alföldön szórványos megjelenésű. A vizsgált területen néhány tíz töves állománya került elő, mely az alacsony egyedszámot figyelembe véve végveszélyben van. Élőhelyeinek minden nemű bolygatása a faj területről való kipusztulásához vezethet.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: nem veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: védett

Természetvédelmi érték: 5000 Ft

Helyi jelentőség: alacsony

A terület állományának országos jelentősége: alacsony

Cephalanthera damasonium L. – *Fehér madársisak* (ORCHIDACEAE) (10. melléklet)

Nyirkos erdők, ligeterdők jellemző orchideája de nem ritkán telepített erdőkben is megjelenik. Középhegységeinkben és a Dunántúlon gyakori, az Alföldön szórványos

megjelenésű. A vizsgált területen több száz töves állománya él a kékperjés tölgyesben és annak környékén.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: nem veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: védett

Természetvédelmi érték: 5000 Ft

Helyi jelentőség: nagy

A terület állományának országos jelentősége: alacsony

Stipa borysthenica KOLOKOV ex PROKUDIN – *Homoki árvalányhaj* (POACEAE)

(10. melléklet)

Homoki gyepek és homokpuszták állományalkotó fűfaja. Középhegységeinkben és a Ny-Dunántúlon ritka, az Alföldön főleg a Duna-Tisza közén gyakori. A tervezési területen a bolygatásmentes gyepekben nagy tömegben fordul elő, a zavartabb élőhelyeken az állományai felszakadoznak, visszaszorulnak. A területen a növény tízezres nagyságrenben fordul elő.

Veszélyeztetettség a magyar Vörös Lista alapján: nem veszélyeztetett

Természetvédelmi státusz: védett

Természetvédelmi érték: 5000 Ft

Helyi jelentőség: nagy

A terület állományának országos jelentősége: alacsony

A területről korábban jelzett védett fajok melyek a 2009-es kutatások alkalmával nem kerültek elő

Dianthus diutinus KIT. – *Tartós szegfű*

A 2009-es alapos terepbejárások ellenére a faj nem került elő. Valószínűleg téves határozás nyomán került fel a listába.

Orchis morio L. – *Agár kosbor*

A 2009-es alapos terepbejárások ellenére a faj nem került elő.

Tragopogon floccosus WALDST. et KIT. – *Homoki bakszakáll*

A 2009-es alapos terepbejárások ellenére a faj nem került elő.

Achillea ochroleuca EHRH. – *Homoki Cickafark*

A 2009-es alapos terepbejárások ellenére a faj nem került elő.

Echinops ruthenicus (FISCH.) M. BIEB. – *Kék szamárkenyér*

A 2009-es alapos terepbejárások ellenére a faj nem került elő.

Helichrysum arenarium (L.) MOENCH – *Homoki szalmagyopár*

A cross pálya melletti korábbi állományai az élőhely használata miatt megsemmisültek.

Vinca herbacea WALDST. et KIT. – *Pusztai meténg*

A korábbi adatai a terület egy bálványfával (*Ailanthus altissima*) erősen fertőzött foltjáról származnak. Mára valószínűleg eltűnt.

Anchusa ochroleuca M. BIEB. – *Vajszínű atracél*

A 2009-es alapos terepbejárások ellenére a faj nem került elő.

A területen megfigyelt, további érdekes társulás alkotó, állapotjelző/monitoring célokra alkalmas fajok

Onobrychis arenaria (KIT.) DC. – *Homoki baltacím*

Elsősorban meszes alapkőzetű száraz gyepeinkben élő növényfaj. Középhegységeinkben elterjedt, az Alföldön, így a Duna-Tisza közén is csak szórványosan jelenik meg. A tervezési területen néhány kisebb állománya vált ismertté elsősorban az erdőállományok között megmaradt jó állapotú gyepekből.

Chamaecytisus austriacus (L.) LINK – *Buglyos törpezanót*

Középhegységi száraz tölgyesek és erdőszegélyek jellemző növényfaja. alföldi előfordulásai mindig az egykori erdőssztyep előfordulására utalnak. Az Alföldön csak szórványosan jelenik meg. Állományai védendőek. A vizsgált területen néhány előfordulása vált ismertté elsősorban az erdőállományok között megmaradt jó állapotú gyepekből.

A területen megfigyelt özönnövények elterjedésének jellemzése

Ailanthus altissima (MILL.) SWINGLE. – *Mirigyes bálványfa* (SIMAROUBACEAE)

Rendkívül agresszív inváziós fafaj. Az ország egész területén elterjedt, elsősorban másodlagos élőhelyeken és száraz termőhelyek okozó igen komoly természetvédelmi problémát. A tervezési területen több, nagyterjedésű foltja található elsősorban az erők szegélyében.

Asclepias syriaca L. – *Közönséges selyemkóró* (ASCLEPIADACEAE)

Az alföldi homokterületeken nagy problémát okozó özönfaj. A tervezési területen több fertőzött folt ismert. Jellemzően kiritkult akác állományok alatt találjuk összefüggő foltjait. A zártabb erdőállományokban és a gyepekben általában csak szálanként, vagy kisebb foltokban fordul elő.

Amorpha fruticosa L. – *Cserjés gyalogakác* (FABACEAE)

Elsősorban alföldi ártereken jelenik meg tömegesen. A vizsgált területen az erdőállományok alatt általában szórványosan fordul elő, súlyos fertőzöttség csak déli területek kiritkult feketefenyő állományaiban figyelhető meg.

Robinia pseudoacacia L. – *Fehér akác* (FABACEAE)

Hazánk egész területén közönséges, jelentős állományalkotó fafajunk, özönfaj. A területen állományszerűen ültetik. Esetenként a gyökérsarjról történő terjedése megfigyelhető, de spontán terjedése nem jelentős.

Celtis occidentalis L. – *Nyugati ostorfa* (ULMACEAE)

Egyre gyakrabban elvaduló fafaj, elsősorban ligeterdeinkben terjed. A kutatási területen az erdőállomány alatt néhol tömegesen jelenik meg az újulatban. A területen található néhány idős, magtermő egyed arra enged következtetni, hogy korábban telepítették a területre.

Cenchrus incertus M.A. CURTIS – *Átoktüske* (POACEAE)

Az alföldi homokterületeken, főként a Duna-Tisza közén gyakori özönfaj. A tervezési területen elsősorban a nyílt homoki gyepekben jelenik meg tömegesen.

Acer negundo L. – *Zöld juhar* (ACERACEAE)

Hazánk nagyobb folyói mentén általánosan elterjedt özönfaj. A vizsgált területen nagy részén csak néhány egyede került elő, komolyabb invázió csak a déli területeken figyelhető meg.

Fraxinus pennsylvanica MARSHALL – *Amerikai kőris* (OLEACEAE)

Elsősorban hazánk ligeterdeiben terjedő özönfaj. A tervezési területen több kisebb állománya ismert. A termőhelyi adottságokat figyelembe véve komolyabb invázióra a nem számíthatunk.

Ambrosia artemisiifolia L. – *Ürömlevelű parlagfű* (ASTERACEAE)

Hazánk egész területen általánosan elterjedt veszélyes özönnövény. A tervezési területen a bolygatott termőhelyeken (taposott utak, egykori birka legelő, parlagok) gyakori.

Padus serotina (EHRH.) BORKH. – *Kései meggy* (ROSACEAE)

Elsősorban az Alföldön terjedő inváziós fafaj. A tervezési terület északi részén jelenleg még ritka. A déli területeken néhol a gyepszintben tömegesen jelenik meg az újulatban. A termőhelyi adottságokat és a területen élő egyedek bőséges termését figyelembe véve a növény komoly inváziójára számíthatunk.

Elaeagnus angustifolia L. – *Keskenylevelű ezüstfa* (ELAEAGNACEAE)

Száraz, nyílt termőhelyeken elsősorban az Alföldön terjedő inváziós fafaj. A tervezési területen kisebb egyedszámban van jelen elsősorban a Duna-Tisza csatornával határos területeken. A növény terjedésére a termőhelyi adottságok megfelelőek, jelentős terjedése várható.

Solidago canadensis L. – Kanadai aranyvessző (ASTERACEAE)

Magyarországon elsősorban parlagokon, vágásokban és ruderalis területeken terjedő özönnyövény. A tervezési területen kisebb egyedszámú állományai ismertek.

Solidago gigantea AITON – Magas aranyvessző (ASTERACEAE)

Hazánk árterein, tüde élőhelyein rendkívül nagy tömegben megjelenő inváziós növényfaj. A tervezési területen nem gyakori és a termőhelyi adottságokat figyelembe véve komolyabb terjedésére nem is számíthatunk.

2.2.4. Fauna

A terület a zoogeográfiai beosztás szerint a „Közép-Dunai faunakerület” „Pannonicum” körzetén belül a „Nagy Alföld” (*Eupannonicum*) faunajáráshoz tartozik.

Az állatokra, illetve azok rendszertani csoportjaira irányuló teljeskörű fauna felmérés nem volt. A Magyar Természettudományi Múzeum által 1998-tól 2008-ig végzett, elsősorban a faunaeltárra irányuló zoológiai kutatások érintették a területet. Az itt talált gerinctelen és gerinces állatokra vonatkozó adatok 2009-ben a helyi védett terület kialakítását alátámasztó kéziratos szakvéleményben (VASAS – SZIRÁKI 2009) szerepelnek.

A zoológiai értékek jelenleginél alaposabb ismerete elengedhetetlenül szükséges lenne az optimális kezelési stratégiák kialakítása során. Ugyanis a madárfajoktól eltekintve a többi állatcsoport állomány nagyságait nem ismerjük, egyedszám változásait csak jelentős átalakulás esetén észleljük. A fajok többségénél még a természetes állományfluktuáció eredményeit sem tapasztaljuk, nemhogy egyedszám változási tendenciákat. Egyben igény lenne kezelések kialakításának tervezéséhez, hogy a kiemelt jelentőségű, fokozottan védett és Natura 2000 jelölő fajok monitorozása évente megtörténjen.

Az alábbiakban a gerinceseket mutatjuk be a rendszertani fajlisták alapján. A gerincesek ismertetése egyrészt kisebb fajszámuk miatt nem túl terjedelmes, tehát nem nyúlik túl e kezelési terv keretein, másrészt a gerincesek egyes fajai lefedik, valamennyi élőhelyet, ezáltal „az esernyő elv” alapján, fajaik és társulásaik védelmével az összes többi gerinces, illetve gerinctelen faj védelmét biztosíthatjuk.

Gerinctelenek

Puhatestűek

Helix pomatia – Éticsiga

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Gyakori

Cepaea hortensis – Kerti csiga

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Ritka

Pókok

Argiope lobata – Karéjos keresztspók (12. kép)

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Ritka

Lycosa vultuosa – Pokoli cselőpók

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Közepesen gyakori

Lycosa singoriensis – Szongáriai cselőpók

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Közepesen gyakori

Rovarok

Fogólábúak

Mantis religiosa – *Imádkozó sáska*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Gyakori

Egyenesszárnyúak

Calliptamus barbarus – *Barbár sáska*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Nem gyakori

Aiolopus strepens – *Áttelelő sáska*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Egyes években kifejezetten gyakori

Acrida hungarica – *Sisakos sáska*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Gyakori

Gampsocleis glabra – *Törös szöcske*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Nem gyakori

Recésszárnyúak

Mantispa styriaca – Kétszínű fogólábú-fátyolka

☛ **Természetvédelmi státusz:** Védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Nem gyakori (A rovar a Duna-Tisza közéről csak Ágasegyházáról és Taksonyról ismert (Ábrahám L. (1994): Folia Hist. Nat. Mus. Matr. 19: 69-75.)

Bogarak

Dorcus parallelipedus – Kis szarvasbogár

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Gyakori

Lycosa vultuosa – Pokoli cselőpók

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Közepesen gyakori

Oryctes nasicornis – Orrszarvúbogár

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Közepesen gyakori egyes években gyakori

Dorcadion decipiens – Homoki gyalgcincér

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Gyakori

Lepkék

Pammen querceti – *Magyar tölgyakkmoly*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: A tölgyes állományokban gyakori

Zerynthia polyxena – *Farkasalmalepke*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Ritka, egyes években gyakoribb

Papilio machaon – *Fecskefarkú lepke*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Közepesen gyakori, legnagyobb állománya a Kakukk-hegyen él.

Vanessa atalanta – *Atalantalepke*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Közepesen gyakori

Inachis io – *Nappali pávaszem*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Gyakori

Hártyásszárnyúak

Sphex rufocinctus – *Szöcskeölő darázs*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Ritka

GERINCESEK

† KÉTÉLTŰEK

Pelobates fuscus – *Barna ásóbéka*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Az üdébb élőhelyeken néhány egyed

Bufo viridis – *Zöld varangy*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 2000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Az üdébb élőhelyeken néhány egyed

HÜLLŐK

Lacerta agilis – *Fürge gyík*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Az erdei nyílt, ill. kiritkult élőhelyeken általánosan elterjedt.

Lacerta viridis – *Zöld gyík*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Az erdei nyílt, ill. kiritkult élőhelyeken általánosan elterjedt.

Podarcis taurica – *Homoki gyík*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: A nyílt gyepekben gyakori

Natrix natrix – Vízisikló

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Kifejezetten ritka

MADARAK

A területen 1998 – 2008 időközében észlelt madárfajok jegyzéke

A madarak kutatottsága faunisztikai szinten kielégítő, közel teljesnek tekinthető.

Sólyomalakúak

Buteo buteo – Egerészölyv

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: A területen néhány pár költése rendszeresen megfigyelhető

Accipiter gentilis – Héja

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 50 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: A területen egy pár rendszeres költése figyelhető meg.

Falco subbuteo – Kabasólyom

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 50 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: A területen néhány példány rendszeresen megfigyelhető

Falco tinnunculus – Vörös vércse

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 50 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: A területen néhány példány rendszeresen megfigyelhető.

Galambalakúak

Streptopelia turtur – Vadgerle

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Közepesen gyakori

Kakukkalakúak

Cuculus canorus – Kakukk

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: A területen néhány példány rendszeresen megfigyelhető

Bagolyalakúak

Asio otus – Erdei fülesbagoly

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 50 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: A területen néhány pár költése rendszeresen megfigyelhető

Szalakótaalakúak

Merops apiaster – Gyurgyalag

Természetvédelmi státusz: Fokozottan védett

Természetvédelmi érték: 100 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: A területen néhány pár költése rendszeresen megfigyelhető

Harkályalakúak

Dendrocopos syriacus – *Balkáni fakopáncs*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: A területen néhány egyed rendszeresen megfigyelhető. A madárfaj szerepel az Európai Unió Közösségi jelentőségű madárfajok listáján.

Dendrocopos medius – *Középfakopáncs*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 50 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: A területen néhány példány rendszeresen megfigyelhető. A madárfaj szerepel az Európai Unió Közösségi jelentőségű madárfajok listáján.

Dryocopus martius – *Fekete harkály*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 50 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: A területen 1-2 pár költése rendszeresen megfigyelhető. A madárfaj szerepel az Európai Unió Közösségi jelentőségű madárfajok listáján.

Verébalakúak

Sylvia atricapilla – *Barátposzáta*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: A területen néhány egyed rendszeresen megfigyelhető

Turdus merula – Feketerigó

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Gyakori

Passer montanus – Mezei veréb

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Közepesen gyakori

Lanius collurio – Tövisszűrő gébics

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: A területen néhány példány rendszeresen megfigyelhető. A madárfaj szerepel az Európai Unió Közösségi jelentőségű madárfajok listáján.

Parus major – Széncinege

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Gyakori

Carduelis chloris – Zöldike

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Gyakori

Serinus serinus – Csicsörke

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Gyakori

Galerida cristata – Búbos pacsirta

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Gyakori

Sitta europaea – Csuszka

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Az erdőkben gyakori

Oriolus oriolus – Sárgarigó

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: A területen néhány példány rendszeresen megfigyelhető

Carduelis carduelis – Tengelic

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Gyakori

Szalakótaalakúak

Upupa epops – Búbosbanka

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 50 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Ritka

A terület avifaunája a 1 fokozottan védett fajnak (is) köszönhetően nagy természetvédelmi értéket képvisel. Azonban - a terület jellegéből és méretéből adódóan - csak viszonylag kevés fajról rendelkezünk pontos állományadatokkal. A jövőben célirányos adatgyűjtéssel célszerű lenne változtatni ezen az állapoton, már csak azért is, hogy a természetvédelmi kezelések eredményessége nyomon követhető legyen.

EMLŐSÖK

ROVAREVŐK

Erinaceus concolor – *Keleti sün*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: A területen általánosan elterjedt.

Talpa europaea – *Vakondok*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 2 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Gyakori

DENEVÉREK

Nyctalus noctula – *Korai denevér*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Gyakori

ROVAREVŐK

Sciurus vulgaris – *Mókus*

Természetvédelmi státusz: Védett

Természetvédelmi érték: 10 000 Ft

Állomány jellemző a tervezési területen: Az erdőterületeken és faültetvényekben egyaránt jelenlévő, gyakori faj.

2.3. Gazdasági, társadalmi és kulturális jellemzők

2.3.1. Mezőgazdálkodás

Területi megoszlás művelési ágak szerint		
Megnevezés	Összterület	
	ha	%
szántó	5,1614	2,1404
gyep, legelő	37,6374	15,6083
erdő	196,1588	81,3474
kivett (saját haszn. út)	2,1794	0,90380
Összesen	241,137	100

3. táblázat: Területi megoszlás (ha) művelési ágak szerint

A művelési ágankénti megoszlást a 3. táblázat mutatja. A területnek alig néhány %-a tekinthető természetesnek illetve természetközeli állapotúnak, amely közé a gyepterületek csekély hányada és több spontán hazai nyaras facsoport tartozik. A legnagyobb területet az erdő művelési ág (81,34 %) foglalja el. A mezőgazdasági művelés alatt álló szántó területe 2,14 %. Gyep, legelő művelési ágban van a terület 15,6 %, azonban a fátlan vegetációval borított területek kiterjedése ettől jóval nagyobb a kiligetesedés következtében. Az emberkez alkotta kivett területek (saját használatú út) kis mértékben befolyásolja a természetes folyamatokat.

2.3.2. Erdőgazdálkodás

A terület erdőinek áttekintése

A tervezési területen az FVM Természeti Erőforrások Főosztálya szakvéleménye szerint „gyenge termőhelyen álló, csekély fatermő képességű, zömében nem őshonos fafajösszetételű, ligetes állományképet mutató erdők találhatók, amelyek nem felelnek meg a védetté nyilvánítás kritériumainak.” De zárójelben megjegyezzük, hogy a termőhelyi viszonyok az erdőgazdálkodás feltételeinek sem felelnek meg, mégis zajlik erdőgazdálkodás! A tervezési területen természetes erdőállomány nem található, csak

kisebb facsoportok formájában van jelen a korábbi természetes fás vegetáció. A déli részen található kékperjés aljnövényzetű tölgyes a tervezési terület legértékesebb erdőfoltja. Ennek azonban nincs köze a Dunántúlon is ritka, változó vízgazdálkodású cseres kocsánytalan tölgyes (*Molinio litoralis-Quercetum cerris*) társuláshoz. Fajszegény állományában a fehér madársisak (*Cephalanthera damasonium*) több száz töves populációja található nagy területen szétszórva.

Az erdőszegélyek és a kiligetesedett, fátlan foltok őrzik a korábbi fajgazdag erdőssztyepp vegetáció különböző mértékben degradált változatait. Ezek az fás foltokkal mozaikoló gyepek képezik az igazi értékét a területnek. A védelmük csak a helyet adó erdőrészek védetté nyilvánításával valósítható meg. Az erdők kezelését a velük mozaikoló gyepek fennmaradásának figyelembe vételével kell végezni. Az erdőterületeken az inváziós növények irtásán kívül egyéb tevékenységre nincs szükség.

A terület erdőrészei (4. táblázat)

Megjegyzés: A táblázatban csak a H.M. Budapesti Erdőgazdaság ZRt. kezelésében lévő, a tervezési területet érintő erdőrészek üzemtervi adatai vannak feltüntetve! A Pílisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészete tervezési területet érintő erdőrészek üzemtervi adatai a kezelési terv írásakor nem álltak rendelkezésre.

Település	Terület	Jelenlegi rendeltetés	Fafaj és elegyarány	Kor (év)	Tervezett beavatkozás és sürgőssége
Taksony 3 A	1,61 ha	Honvédelmi érdekeket szolgáló Talajvédelmi erdő	KONY 100%	45	TRV - 1
Taksony 3 C	2,15 ha	Honvédelmi érdekeket szolgáló Faanyagtermelő erdő	A 65%, KONY 35%	40	TRV - 1
Taksony 3 TI 1	0,84 ha				

Taksony 3 TI 2	2,42 ha				
Taksony 41 A	3,55 ha	Honvédelmi érdekeket szolgáló Faanyagtermelő erdő	FRNY 62%, FTNY 20%, A 18%, AK 62%, KST 25%, HJ 13%	45	EÜ - 1
Taksony 41 B	1,60 ha	Honvédelmi érdekeket szolgáló Faanyagtermelő erdő	KST 40%, SZNY 15%, FTNY 28%, ÓNY 7%, A 3%, AK 7%	45	TRV - 1
Taksony 41 C	1,09 ha	Honvédelmi érdekeket szolgáló Faanyagtermelő erdő	FRNY 55%, KST 11%, A 19%, KJ 15%	45	TRV - 1
Taksony 41 D	0,56 ha	Honvédelmi érdekeket szolgáló Faanyagtermelő erdő	KONY 100%	35	TRV - 1
Taksony 41 E	3,62 ha	Honvédelmi érdekeket szolgáló Faanyagtermelő erdő	A 49 %, FRNY 17%, KONY 34%	35	TRV - 3
Taksony 41 F	3,11 ha	Honvédelmi érdekeket szolgáló Talajvédelmi erdő	ÜV 100%	0	
Taksony 41 TI 1	0,52 ha				
Taksony 41 TI 2	1,21 ha				
Taksony 42 A	12,27 ha	Honvédelmi érdekeket szolgáló Faanyagtermelő	KST 20%, MK 5%, KJ 30%, AK 10%, A 15%, FTNY 5%	40	EÜ - 1

		erdő	SZNY 10% CS 5%		
Taksony 42 B	8,27 ha	Honvédelmi érdekeket szolgáló Talajvédelmi erdő	A 75%, FF 25%	35, 45	EÜ - 1
Taksony 42 C	1,86 ha	Honvédelmi érdekeket szolgáló Talajvédelmi erdő	ÜV 100%		
Taksony 42 D	0,48 ha	Honvédelmi érdekeket szolgáló Talajvédelmi erdő	FF 81%, A 19 %	45	NFGY - 2
Taksony 42 E	0,66 ha	Honvédelmi érdekeket szolgáló Faanyagtermelő erdő	A 100%	30	TRV - 2
Taksony 42 TI 1	1,52 ha				
Taksony 42 TI 2	0,46 ha				
Taksony 42 TI 3	2,99 ha				
Taksony 42 VF	1,82 ha				
Taksony 43 A	1,26 ha	Honvédelmi érdekeket szolgáló Mezővédő erdő	A 76%, FRNY 24%	43	TRV - 2
Taksony 43 B	2,32 ha	Honvédelmi érdekeket szolgáló Mezővédő erdő	KONY 100%	26	TRV - 3

2.3.3. Vadgazdálkodás

A vizsgált területen a Kisdunai Aranyfácán Természetvédő Vadásztársaság érintett.

A tervezési területen Vt-nek nincs ingatlan a tulajdonában.

A tervezési területen engedéllyel rendelkező vadgazdálkodási létesítmény nincs.

A vadgazdálkodás elsősorban őzbak és tarvad vadászatból, apróvad gazdálkodásból és dúvadgyérítésből áll.

A nagyvad állomány egyedszáma jelentős mértékben függ az adott év csapadék mennyiségétől.

A dúvadak közül a róka egyedszáma jelentős mértékben növekszik.

2.3.4. Halászat, horgászat

A tervezési területen nem folyik horgászattal és halászattal kapcsolatos tevékenység és a terület jellegéből adódóan a későbbiekben sem várható megjelenése.

2.3.5. Ökoturizmus, üdülés és idegenforgalom, természetvédelmi oktatás és bemutatás

A tervezési területen nem folyik ökoturizmus, üdülés és idegenforgalom, természetvédelmi oktatás és bemutatás. Jelenlegi infrastruktúra sem áll rendelkezésre a vendégek fogadására.

2.3.6. Ipar, bányászat

A tervezési területen és közvetlen környezetében többféle ipari nyersanyag (homok, kavics) is található. Nem engedélyezett bányatevékenység korábban folyt a területen. A tervezési terület tágabb környezetében több irányban is van ipari tevékenység.

2.3.7. Kultúrtörténeti értékek

Pest megye Műemléki jegyzéke szerint a tervezési területen országos műemléki védelem alatt álló objektum nem található.

2.3.8. Táji értékek

A tervezési területen táji értéként a néhol még jó állapotban fellehető homokbuckák említhetők.

2.3.9. A tervezési terület legfontosabb természeti értékeinek meghatározása

Természeti érték	Jelentőség			
	Nemzetközi	Országos	Regionális	Helyi
1. Földtani	-	-	-	X
2. Víztani	-	-	-	-
3. Növényzeti	-	-	X	X
4. Florisztikai	-	-	X	X
5. Zoológiai	-	-	X	X
6. Táji értékek	-	-	-	X
7. Kultúrtörténeti értékek	-	-	-	-

5. táblázat: A tervezési terület legfontosabb természeti értékei

A védelemre tervezett terület különleges, ill. fokozottan védett fajai (csikófark, homoki kikerics, gyurgyalag) potenciálisan és aktuálisan veszélyeztetettek. Bár a D-T közén nagy kiterjedésben maradtak fenn homoki élőhelyek, de igen szűkre szabott területeken bizonyítható az élővilág természetes állapota, ezért a terület egyes közel természetes állapotban fennmaradt vegetáció foltjai különleges értéket képviselnek.

Abiotikus értékek:

A homokbuckásra jellemző formakincs.

Biotikus tényezők:

Növényzet

- Fajgazdag fátlan, zárt homoki növényzet
- 2 fokozottan védett és 17 védett növényfaj

Állatvilág

- 1 fokozottan védett madárfaj
- 54 védett állatfaj

3. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések, természetvédelmi stratégiák, kezelési előírások

3.1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

A tervezési területen a természetvédelmi kezelés alapja a védett természeti területre vonatkozó jogszabályok alkalmazása, melyek elsődlegesen az alábbiak:

- „A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani (1996. évi LIII. tv. 8. § (1))”.
- „Tilos a védett növényfajok egyedeinek veszélyeztetése, engedély nélküli elpusztítása, károsítása, élőhelyeinek veszélyeztetése, károsítása (1996. évi LIII. tv. 42. § (1))”.
- „Gondoskodni kell a védett növény- és állatfajok, társulások fennmaradásához szükséges természeti feltételek, így többek között a talajviszonyok, vízháztartás megőrzéséről (1996: LIII. tv. 42. § (2))”.

A tervezési területen gazdasági célú földhasználati tevékenység is zajlik, ezért az élőhelyek kezelése és fenntartása a gazdálkodási tevékenységek szabályozásán keresztül valósul meg.

A tervezési terület kisebb hányadán az ún. aktív természetvédelem a cél, amely területek ésszerű hasznosításában vagy azok rekonstrukciójában ölt testet. A legfontosabb lenne a tervezési terület legnagyobb értékét jelentő homoki élőhely maradványok fennmaradását veszélyeztető tényezők minimalizálása.

- A tervezési területen található jobb állapotú zárt homoki gyepparadványok megőrzése, lehetőség szerint területük növelése
- A védett- és fokozottan védett növény- és állatfajok állományainak megőrzése, lehetőség szerint állományaik növelése. A térségben élő fajok fennmaradásának, szaporodásának biztosítása;
- Inváziós fás- és lágyszárú növényfajok kiirtása
- A korábbi és jelenleg is intenzív használat alatt álló homoki gyepek állapotának javítása
- A területen jellemző technikai sportok területről történő kitiltása

3.1.2. Fajok védelme

A tervezési területen a védett növény- és állatfajok védelme a élőhelyek kezelésén keresztül valósul meg, különleges, az élőhelyek fenntartásán túlmutató kezelést nem igényelnek.

3.1.3. Látogatás

A tervezési terület szabadon látogatható.

3.1.4. Oktatás és bemutatás

- Oktatást-nevelést, valamint a terület bemutatását szolgáló létesítményeket kell kialakítani és azok fenntartásáról gondoskodni kell;
Szélesebb körű népszerűsítési munkát kell végezni:
 - az érintett település iskoláiban;
 - lakossági fórumokon;
 - szervezett, szakvezetővel ellátott túravezetésekben;
 - helyi médiában.

3.1.5. Kutatás, vizsgálatok

Ellenőrzött módon, kutatási tervvel, engedéllyel és a természetvédelmi követelmények betartásával a területen kutatás végezhető.

A védelem érdekeivel összefüggő kutatást csak szakemberek végezhetnek.

A természeti értékek természeti területek zavarásával, károsításával, elpusztításával járó kutatási tevékenység nem folytatható.

A 2009-ben elkészült florisztikai felméréseket – beleértve a védett fajok ponttérképét – és élőhelytérképezést legkésőbb 2015-ben újra el kell végezni.

A fokozottan védett növényfajok állományfelmérését minden évben el kell végezni, amelyet csak a DINPI szakembere vagy megbízásos szerződés alapján az érintett fajokhoz értő – azzal kapcsolatban már kutatási tevékenységet folytató - botanikus végezhet.

A fokozottan védett állatok felmérését DINPI szakembere vagy megbízásos szerződés alapján az érintett fajokhoz értő – azokkal kapcsolatban már kutatási tevékenységet folytató - zoológus végezhet.

A fokozottan védett fajok évenkénti felméréséhez hasonlóan szükséges a legveszélyesebb inváziós, élőhelyátalakításra képes fajok állományai térbeli kiterjedésének, eloszlásának folyamatos nyomon követése. Az inváziós fajok elleni védekezés megtervezéséhez, eredményességének ellenőrzése miatt szükséges.

3.1.6. *Terület- és földhasználat*

A természetvédelmi területen tilos a jelenlegi művelési ágak intenzifikálása, a művelési ágak megváltoztatása (kivéve a természetvédelmi célú művelési ág változtatást, pl. erdőből gyept).

Tilos vadtenyésztő telep létesítése.

A gyepek használatának jellege, módja, ideje korlátozott.

Nem javasolt korlátlan terület és földhasználatot kialakítani.

- A legfontosabb célkitűzés a természetvédelmi terület homoki élőhely-együtteseinek legalább a jelenlegi természetességi állapotában való megőrzése, de ezen túl a terület természeti értékeinek további fejlesztése;
- Az erdőállományok lehetőség szerinti természetközeli állapotúvá fejlesztése a már természetközeli állapotú állományok elegyarányának kialakításával és a tájidegen fafajok lecserélésével;
- Erdő művelési ágú ingatlanokon kívül is a tájidegen fafajok, illetve fafajták egyedeinek kiirtása;
- Az adventív lágyszárú növényállományok visszaszorítása, felszámolása. A természeti értékeket leginkább veszélyeztető adventív növény a selyemkóró (*Asclepias syriaca*);
- Ahol a beerdősödés a homoki gyepek kiemelten értékes védett növény-, vagy állatfajának állományát veszélyezteti, ott a természetes erdősödési folyamat megállítása területkezeléssel;
- Monitorozási célú adatgyűjtés;

3.1.7. *Táj- és kultúrtörténeti értékek*

Művelési ág váltásnál (különösen erdő telepítése esetén), továbbá minden 35 cm mélyebb szántási szintet meghaladó földmunkával járó fejlesztésnél, beépítésnél a KÖH véleményét ki kell kérni, mindaddig, amíg a tervezési terület régészeti topográfiai térképe elkészül.

3.2.2. Mezőgazdálkodás

(a.) Szántóföldi gazdálkodás:

A védelemre tervezett területen belül több kisebb foltban vannak jelen szántó művelési ágú ingatlanok.

A szántók kiterjedése 5,1614 ha.

A szántóföldként hasznosított területekre vonatkozó előírások:

- Őszi almos istállótrágyázás 2 évenként, maximum 200 q/ha mennyiségben megengedett;
- A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depónia (trágyaszarvas, bálakazal, szalmakazal, stb.) csak a szántókon hozható létre;
- Trágya szántón történő tárolása maximum 6 hétig lehetséges;
- Szalma- vagy szénakazlak magassága nem haladhatja meg az 5 m-t és együttesen maximum akkora mennyiség tárolható, amely nem változtatja meg rövid időre sem a védett terület tájképét;
- A területhasználó köteles az általa használt területről az esetlegesen ott található szemetet saját költségén eltávolítani;
- Mútrágyázás maximum 50 kg/ha N hatóanyag tartalommal lehetséges;
- A termesztett növénykultúrának megfelelő környezetbarát – vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minősítésű - növényvédő szerek felhasználása lehetséges;

A tervezési területen tilos:

- Újabb szántó művelési ágú terület kialakítása;
- A nem tájba illő jelek, jelzések (pl. színes műanyagok, flakonok stb.) kihelyezése területhatárok megjelölése céljából (csak természetes anyagokkal történhet: pl. faoszlop);
- A jelentkező felszíni vizek és mindennemű talajvíz elvezetése;
- Szántóföldi kultúrák öntözése;
- A tarló és szalma égetése;
- Repülőgépes (légi) növényvédelem vagy tápanyag-utánpótlás;
- A mélyszántás, amely alól kivételt képez a lucernatelepítés talaj-előkészítése (maximum 35 cm mélységig);
- Mútrágyázás és vegyszerezés a partszegélyétől számított 50 m-es körzetében;

3.1.8. Természetvédelmi infrastruktúra

A tervezési terület szükséges természetvédelmi infrastruktúrájának kialakítása.

3.2. Kezelési feladatok

3.2.1. Természeti, táji értékek

- A tervezési területen található jobb állapotú zárt homoki gyepmaradványokat fenn kell tartani. A spontán cserjésedés, fásodás és az inváziós lágyszárúak terjedésének megakadályozására indokolt esetben három évente egy alkalommal történő tisztító kaszálás kell elvégezni a vegetációs perióduson kívül eső időszakban.
- Erdő művelési ágú ingatlanokon kívül a tájidegen fajok, illetve fajták egyedeinek kiirtása;
- Az erdő művelési ágú ingatlanokon a spontán terjedő inváziós fajok kiirtása, különös tekintettel a bálványfára (*Ailanthus altissima*) a gyalog akácra (*Amorpha fruticosa*) és az keskenylevelű ezüsthégyfára (*Elaeagnus angustifolia*).
- A természeti értékeket leginkább veszélyeztető adventív lágyszárú növényfaj, a selyemkóró (*Asclepias syriaca*) állományok visszaszorítása, felszámolása
- A korábbi használatok eredményeként (pl.: birkalegelő, felhagyott szántó) erősen elgyomosodott gyepterületek legalább évenkénti egy alkalommal történő tisztító kaszálása.
- Az erdőállományok közötti fátlan gyepfoltokat fenn kell tartani, ahol indokolt ott a gyepterületek kiterjedését növelni kell.
- Az erdőállományok lehetőség szerint természetközeli állapotúvá fejlesztése, a már természetközeli állapotú állományok elegyarányának kialakításával és a a tájidegen fajok lecserélésével;
- A tervezési terület főbb belépési pontjainál a helyi védettséget jelző táblákat szükséges elhelyezni.
- A gypesedett, de jelenleg szántó művelési ágú területek művelési ág változtatása és ennek megfelelő gyepkezelés kialakítása;
- A tervezési terület több pontján található illegális hulladékhalom felszámolása. a további lerakást rendszeres ellenőrzéssel és a hatósági eszközök (pl. bírságolás) következetes alkalmazásával szükséges megakadályozni.
- A természetvédelmi örnek a területet rendszeresen ellenőrizni kell, különös figyelemmel az illegális hulladéklerakásra, az illegális fakitermelésre és a technikai sportokra. Az örneknek felügyelni kell a területen folyó fenntartási és természetvédelmi kezelési munkákat is.

(b.) Rét-, legelőgazdálkodás:

A gyepeként hasznosított területekre vonatkozó előírások:

A védelemre tervezett területen belül egy nagyobb és több kisebb foltban vannak jelen rét, legelő művelési ágú ingatlanok. A rét, legelő kiterjedése 37,6374ha.

A védelemre tervezett területen a rét, legelő művelési ágban lévő területek jelenlegi természeti adottságai nem alkalmasak állattenyésztéssel kapcsolatos tevékenységre. Korábban folyt, de jelenleg nem folyik állattartás a területen és a későbbiekben sem javasolt, csak természetvédelmi céllal.

A tervezési területen tilos:

- a tápanyag-utánpótlás és trágya kiszórása;
- felülvetés, gyepfeltörés;
- a gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsítása;
- a gyepek égetése;
- gyepterületet csökkenteni út létesítése, kiszélesítése stb. céljából;
- gyepeken gépjárművel közlekedni;
- égő gyepeken a tűz terjedését szántással, tárcsázással, a gyepek felszaggatásával, vegyszeres módon megakadályozni;

Az inváziós fajok elleni védekezés:

- 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet 5. § (2) bekezdése alapján: „Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.”
- A gyepeken megtelepedett akácot, bálványfát, keskenylevelű ezüsthásokat, zöld juhart stb., mint inváziós fásszárúakat ki kell irtani;

(c.) Kert-, szőlő-, gyümölcsültetvényes gazdálkodás:

A tervezési területen nem folyik kert-, szőlő-, gyümölcsültetvényes gazdálkodás és a későbbiekben sem javasolt.

(d.) Talajerő gazdálkodás:

A tervezési terület gyepein talajerő pótlást csak a ténylegesen ott legelő állatok által elhullajtott trágya képezheti. A talajerő pótlás egyéb módjai tilosak.

A szántó területeken:

- Őszi almos istállótrágyázás 2 évenként, maximum 200 q/ha mennyiségben megengedett;
- A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depónia (trágyaszarvas, bálakazal, szalmakazal, stb.) csak a szántókon hozható létre;
- Trágya szántón történő tárolása maximum 6 hétig lehetséges;
- Mútrágyázás maximum 50 kg/ha N hatóanyag tartalommal lehetséges;

(e.) Növényvédelem:

A tervezési terület gyepein és erdeiben a növényvédő szerek alkalmazása szigorúan tilos, amely alól a hatósági engedéllyel végzett inváziós növényfajok irtása képez kivételt.

(f.) Nádgazdálkodás:

A tervezett területen nem folyik nádgazdálkodás, mert nincsenek nádasok.

(g.) Horgászat és halászat:

A tervezési területen nem folyik sem horgászat sem halászat.

3.2.3. Erdőgazdálkodás

A védetté nyilvánító rendelet az erdőgazdálkodásra vonatkozó, korlátozásokat, tilalmakat nem tartalmaz, csak javaslatokat és irányelveket fogalmaz meg. A kezelési terv az erdő művelési águ területekre elfogadja az érvényes üzemtervet.